

L a t w e e f c h u   U w i s e s .

Nr. 42. Zettortdeenä 16. Oktober 1852.

No Birschumuischas.

Preeksch puffsobtru gaddu no Birschumuischas Aufulahru mahjahm bija isfuddusi weena wezza seewa. Gan tikke mellehts mallu mal-lahm, bet nekahdas pehdas no winnas ne warreja atrast. Bet taggad laudis meschä usgahje winnas lihki, fo wehl pee drehbehm warreja pasiht. Nelaimiga feewina meschä bija us mutti pakrittusi un tur sawu nahwi atraddusi. Nu meh's winnas faulus ar gohdu effam glab-bajuschi. — No tahm paschahm mahjahm, ka meh's saweem Uwischu lassitajeem jau effam stabstijuschi, scho gadd atkal behrns no 5 gad-deem irr isfuddis, bet lihds schim wehl naw atrasts, jebfchu wissa walsts to irr meklejusi. Daschi laudis gan stabsta, ka tee no tablenes to behrnu effoht redsejuschi, kas tohs eeraudsi-dams atkal meschä effoht eestrehjis, bet meh's ne tizzam schohs stabstus.

September mehnesis bija wehfs un nejauks ar leetu un auku, tiklai 3 deenas bija itt staidras, bet 18-deenas leetus lihje. Arri pee wehfa laika stipru pehrkonu dsirdejam. — Muhfu rudsu sehjums gan eeschlusees, bet ne ta ka pehrn gaddä. L.

Par daschadeem fapneem.

(Skattees Nr. 41. Seigums.)

Wehl weenu fapni sinnu, pee ka jo staidri rahdabs, ka Deems zaur to weenu dwehfeli no pasufchanas zelkeem atgreese. Dsihwoja preeksch kahdeem pahri desmits gaddeem Ealenderu semme weens teizams wihrs Andrejs Burk ar wahrdu, kas pehzlaika bij par augstu kaxa-wirsneeku. Schim bij weens brahlis, fo winsch ka sawu paschu dwehfeli mihloja. Andrejs ne zil ilgi no Sprantschu semmes bij

atkal atgreesees us sawu tehwi-semmi. Tur Sprantschu semme leela Parihses pilsfata winsch bij atraddis nelabbus beedrus, kas winnu ar daschadahm pasaules lustehm un gekkigahm tehrsefchanahm bij peewihlufchi un uswaddijuschi us pasaules plattu pasufchanas leelzettu, tur jo wairaf firds eekarsahs ar pasaules preekeem, jo lehtak arri aismirst mihlestibu un ustizzibu pasargahnt sawam Rungam un Pestitajam. — Tahds besdeewigs pasaules behrns palizzis, Andrejs atkal nahze us sawu tehwiusemme un tur London pilsfata, gandrihf tai paschä weeta, kura winsch pehdigo reisi ar sawu mihlo brahli bij satizzees un tam ar Deemu dewis, — dabbuja sannaht, ka brahlis effoht nomitris. Winna firds, kas ihstenu meeru jaw fenn bij pasaudejusi, nu nekahda wihse ne sinnaja meerinatees, un isfamiffusi ehdahs weenumehr eeksch sawahm behdahm. Pasauli ar wissu winnas wiltigu preeku un gohdu winsch nu bij apnizzis, bet labbakas un derrigakas mantas winsch arri ne turreja wis, ar kuraahm buhtu warrejis sawu nogur-ruschu dwehfeli preezinaht. Gan winsch ilg-jahs pehz ta pasudduscha meera eeksch Deema, un gan winsch wehlejahs turp nahkt, turp deewabihjigs nelaitis brahlis bija aisgahjis; bet wissa winna ilgoshana un raudaschana bij pawelti; winna firds auksta irr un paleek, bes dsihwibas, bes ihstenas mihlestibas eeksch ta Kunga, kas winnam sweschineeks palizzis.

Tad gaddijahs, ka winsch no leelahm firds-behdahm nogurris eemigge. Sapni winsch reds, ka winna mihlais brahlis atkal pee winna klahnt. Winnam schkeet, ka faule wehl ne bij uelehtusi un winni abbi kohpa fehseh us kap-fehtas muhri; ne zil tahli no turrenes tee brahli eepreekschä daschu gaddu kohpa bij dsihwoju-

fchi. No pahreleka preeka winsch ne warr runnaht. Tad brahliis winnu prassa, woi ne gribboht lihds ar winnu basnizâ ee-eet. Andrejs tuhda gattaws eet. Abbi nu nahf pee basnizâs preekschnamma. Tas irr leels un plats. Schè eegahjuschi winni nahf pee ohtrahm durwim, pa kurreahm ja-eet paschâ basnizâ eekschâ. Bet schè brahliis winnam ne sinnohht zauri gahjis un jaw eegahjis basnizâ. Kad nu Andrejs winnam pakkat dsennahs, tad peepeschi no augfchenes trallini no dselses istaisiti mettahs preekschâ, tà ka durwis lihds pufs-zilweka augumam aisnemas. Andrejs lohlahs dohmadams ka tà salihzis warrehs ee-eet eekschâ; bet pawelti; winsch wehl ne warr wis zauri eet. Lohti nostummis, ka winnam japaleek ahra, un stipri apahmees ar wissu sawu spehku publetees, ka basnizâ tikt eekschâ, winsch mettahs semmè gribbedams rahpus zauri lihst. Bet arri tà winsch ne warr tikt eekschâ; wehl winsch pa refns un leels, ka par to schauru schkirbu, kas atleekahs, warretu zaurfpeestees. Tad winsch nu zittu ne ko ne sinn darriht, ka sawas drehbes isgehrbt. Bet starp schahm drehbehm arri weena smukli ischuhtha sibschu weste, ko no Sprantschu semmes bij lihds weddis; to winsch labprahht ne gribb iswilkt, un tadeht mehgina, woi warr buht ne warrehs lihds ar to westi zauri speestees. Winsch ohtru reisi semmè mettahs, un ta branga weste no puttekteem un dsirnekteem jaw wissai nosmuktahs; winsch publejahs ar wissu warru, bet ne ka — arri tà winsch ne warr eekschâ tikt basnizâ pee sawu brahli. Tad nu arri ta branga weste janoleek. Winsch to nogehrbj un nu ar tahdu warru speeschahs eekschâ, ka winnam leekahs, ka tee zeeti armini no winna kruhts ahdu un meesu nobersch un winsch wissai ar affinim aptraipihst. Bet par to winsch wis ne behda; jo ar leelu preeku reds, ka nahf druszin us preekschu; — un redsi, jo wairak winsch publejahs, jo dsikli winsch speeschahs eekschâ un jo weegli winnam eet, un ne zil ilgi, tad wiss irr pahrzeests: — winsch irr eekschâ un preezigi pazekahs us sawahm lah-

jahm. Dè weena neredsama rohka winnu apgehrbj ar garreem balteem swahrkeem. Winsch stattahs apfahrt un sawâ preekschâ reds weenu fa-eeschanu swehtu wihru — arri winna brahliis winnu widdû; — wissi tee tapatt ka winsch ar baltahm drehbehm apgehrbti un nupat tafahs ta Kunga wakkarinu baudiht. Winsch pee teem pee-eet klahht, un kad nu arri winnam to swehtitu maisi un to swehtitu wihnu dohd, tad winsch tahdu saldu, swehtu preeku bauda, ka to neweena mirstama zilweka mutte ne warr isrunnaht. Pehz tam winsch dsird, ka weena bals trihs reis isfauz winna wahrdu un sakka, ka mahjâs winnu gaidohht. — Schis preeks winnu tà pahrnemm, ka meegs pagallam, — winsch usmohstahs un pazekahs sawâ gultâ u. winna firds isgahschahs ar swehtahm dsieefmahm un teifschanahm Deewam un tam Tehram. — — Kas nu ne reds, ka ar scho sapni tas Kungs winnam wihram par swehtu pamahzishanu bij istulkojis sawus wahrdu, ko lassam Matt. ewang. 7, 13 un 14 par teem schaureem wah-teem, kas wedd us muhschigu dsihwofchanu, un turklat arri Matt. 22, 11 un 12 par tahm kabsu-drehbehm, bes kurreahm wis ne drihstam ta Kunga preekschâ nahkt, un wehl Luhl. 10, 16., ka debbes-walstibâ ifkatrs tikkai ar warru lauschahs eekschâ?

Kur tu, mihtais lassitajs, — un tas lai wehl irr tas galla-wahrds, ko tewim par mahzibu gribbu peelikt, — kur tu kahdâ sapni tahdu parahdischanu dabbu, ka pee scheem isstahstiteem, kas saderr ar flaidreem Deewa wahdeem, tur tu arri warri sinnaht, ka tahds sapnis no Deewa nahf, kas sawu dwehfeli sawadâ wihse gribbeja pamohdinahht. Tam to tizzi un pee tam turrees. Bet par zitteem sapneem, kas tewim rahd schahs pasauls blehnu-leetas, woi mantu woi gohdu, woi nihzigu preeku, woi zittas tahdas leetas, — tur tee wahrdi paleek sawâ spehka, ko wezzais Sibraks sakka gudribas grahmatâ 34. nod. 1—7: Neprattigeem laudim irr weltas un wiltigas zerribas, un sapni padarra teem gekkem spahrnus. Itt ka kas pehz ehnas kampsta un wehjam pakkat

dsennahs: tapatt irr tas, kas us sapneem palaischahs. Siblefchanas un paredsfchanas un sapni irr neleetiga un tapatt ka melfchanas weenas seewas, kas behrnu-mohkas zeefch. Ja tee ne tohp no ta Wisaugstaka fuktiti, kas tew peemelle, tad tu ne nemm tohs pee firds. Sapni irr dauds peewihlufchi un tee irr krittufchi, kas us teem palaidufchees. Gr.

Labs padohms, ka warr tikfufchu feewu dabhuht.

Seewas apnemfchana naw nekahda behrnu fpehle, ta wezzi laudis fakka un Wahzu fakfams wahrds mahza: Ukliis, atdarri azzis, prezzefchanahs naw wifs firgu pitfchana. Scheem wahrdeem wajjadsehs gan taifneem buht. Gruhti gan nahkabs tahdu laulatu draugu atrast, fur firds ar firdi kohpa fadeen, fur ta fakfoht weena firds un weena dwehfele irr. Ubriga buhfchana jaw dauds reis peekrahpi. Zits irr no ahrenes jo patihkams un jauks, tam irr gan kohfch gihmis, bet jo tauna un nejauka firds. Wifsch irr gan preekfcha jo mihkfts un mihligs, bet ais mugguras jo bahrgs un stihwigs. Zits atkal israhdahs no pirma eefahkuma nejauks un ar nepatihkamu gihmi, bet ar to klahtaki eepasinnees, atrohni pee ta jo labbu firdi, kas turra mihligu un labbu prahtu us itt wiffeem. Sauni laudis — un wifswairak feewifchki — prohtoht itt labbi to ftohlu; tee effoht puifchu preekfcha fmulgani, padewigi un ar mihkftu mehli, ka us dascha jadohma, tam wajjaga tihri pascham engelim buht; bet tahs effoht til ilgi tahdas, kamehr wihru dabbutufchahs, tad rahdoht atkal sawu ihstenu dabbu. Lai nu gan dauds tahdi leelahs buht, kas zilweku no wiinna runnas tuhliht gribb nofwehrt, un pateikt zil tas welkoht, tad tomehr tee wiffi lohti peekrahpjahs un teem beidsiht jafakka: Kas to buhtu dohmajis?! Woi naw tadeht dascham puifim deesgan kibbeles, kamehr tas labbu feewu ismelle, kas pehz wiinna dabbas irr. Klausees ko weens jauns puifis irr darrjis un kahda wihse wifsch

meitu niffus un stikkus irr isprohwejis. Schis notikkums lifsees dascham wezzu bahbu pasakka buht, bet tomehr tas ta irr Laufamufschas laudis Saumpilles kirfpehle pehrn rudden notizzees.

Rahdam jaunam un pahrtikkufscham faimneekam nomirft wiinna seewa, ar kurreu tas til pahri gaddus lauliba fadsihwojis. Schinni ihfa laika tas jau dauds no wiinnas dabbutjis zeest; ta gan meita buhdama rahdijusees labba buht, bet tomehr naw wairs tahda bijufi, kad to few par feewu apnehmis. Rahfchanahs un dumpis tam irr bijis arweenu jadsird. Nu jo gudraks palizzis, gribb taggad meitinas itt labbi isprohweht, bet ka lai to darra? Ne weens naw, kas tam warretu dertigupadohmu peedoht. Zehws un mahte tam irr mirruschi un zitti ihsteneeki dsihwo tahku. Starp dauds jaunahm meitschahm irr tam kahdas 3 woi 4 wifswairak azzis eekrittufchahs. Sinnams, Turfs jau naw, ka warretu wiffas tahs apnemt, bet to wifsch wehl ne warr ihsti nofwehrt, kurra preekfch wiinna ta geldiga buhtu. Ko weens usteiz, to ohtris smahde, kas weenai irr, tas ohtrai truhkft, ka nu lai to leetu isfchfir? Wifsch nobrauz pee sawas weenigas mahfas, kas Randauneeks aisprezzeta, un luhdsabs no tahs padohmu. Schi atbild: Brahlit mihlais, es tarwa widdu wairs ne dsihwoju; es ne mahku ne ko no tahm meitnahm pateikt, kas taggad irr pa-augufchahs; bet woi sinni ko? Es braufchu tew lihds un eefchu par tahm mahjahm, fur tahs meitinas dsihwo, un islikfchohs it wiffur par zetta gahjeju. Tur ee-eedama es nostattifchohs ka tahs meitas eefch sawahm mahjahm usweddahs; un kahdas nu tur buhs, woi labbas woi flit-tas, tahdas jau pee tewis tad arr buhs. Riktigi! ka norunnajufchi, ta arri darra. Mahsa brauz brahlim lihds un sah par tahm mahjahm staitgaht. Pirmajahs mahjahs ee-eedama atrohn tur wiffadu neprifchu un zubzifku buhfchana. Patti meita staitga ar ispubrejuscheem matteem un nobrukkufscheem lindrakeem. Lufkotaja dohma pee sewis: Ja naw wifs brah-

lim ihsti derriga un eet us ohtrahm mahjahm
 prohjam. Tur atrohn meitschu smukki ispuz-
 zetu; matti irr tai là nolaisiti un schi brih-
 scham pee willas grohsa knibbina, drihs atkal
 addikli rohlâ nemm. Mahte fakka: Eij, Trihne,
 aisnefs telkeem dsert; bet schi to ne darra un
 mahtei paschai tas japadarra. Za arri naw
 tawa fainneeze, tà wiinna dohma, isleefahs
 flinka buht. Get tahtaku us treschajahm mah-
 jahm. Tur atrohn Vihscheli stelles auscham un
 atspohle eet ka sniufschk ween. Drihs sweschi-
 neeze ar to eeksch wallodas eelaischahs un at-
 rohn pee winnas gudru un saprattigu runnu,
 un kad schi grihb propjam eet, tad to labbi pa-
 zeena un tai zeklu parahda. Mekletaja naw
 wairs tahtaku gahjusi, bet demusees naigi us
 brahla mahjahm atpakkal un tam wissu, ko
 redsejusi, no gallu galla isteikusi. Brahlis irr
 to trescho panehmis, un là fadsirdam, tad itt
 labbi un laimigi ar to kohpâ fadsihwojoht, un
 arri pateesi mihliga un tschakla fainneeze
 effoht.

J. S.

• **U l l u s m u f c h a .**

Weld. Im kühlen Keller sitz ich hier zc.

L.

Scheit tumschâ fakti apsehshohs
 Pee muzzahm peepilditahm;
 Jau duhschu eenemt preezajohs
 No wakkara libbs rihtam!
 Dohd, krehga-pappin, stohpu man,
 Ko abbâs rohkâs twerru;
 Ar desmitem man newa gan;
 Jo dserru, dserru, dserru!

2.

Man mohza slahpes breesmigas,
 Tabs dscheht tikko spehju.
 Laid taggad peejas kanninas;
 Jau piem eekschâ lehju.
 Lai pasuale man pasubbahs,
 Lai debbest wakkam werru!

Es turrohs tà là peenabkohs,
 Jo dserru, dserru, dserru!

3.

Bet slahpes manniw wairojahs; —
 Kad klabt man pilna laana,
 Jo wairak dsert man eegrabbahs.
 Ta jan irr dabba monna!
 Pee muzzas semmè patriitis,
 Ar kabhahm gaisu sperru;
 Ne esnu sohdu pelniije,
 Jo dserru, dserru, dserru! —pl.

• **Kad tas tà buhtu!**

Kad fakkim spabni buhtu klastu,
 Tad swirbuli ne fur pastahtu;
 Kad fatram tas, lo wehlabt buhtu,
 Tad pehdigi itt wiffem trahktu

• **Teefas sluddinaschanas.**

Wiss tee, kas sawas prassichanas, mantoshanas zc.
 pee tabs atstaktas mantas ta zittfahrtiga Krohna Bram-
 berges arrentes turretaja Fr. Wagner irr usdemutchi,
 tohp no Dohbeles aprinka teefas zaur scho usajimati,
 tai 17tâ November, kurrâ deenâ to spreedumu par
 scho lectu sluddinahs, schai teefas namwâ atnahkt un
 sawas wajjadshas deht teefas spreedumu klausitees.
 Zelgamâ, tai 18tâ September 1852.

(L. E.) Albert Schlippenbach, apr. teef. kung.
 (Nr. 1921.) A. Maczewski, sekretchrs.

Us Kurfürstemes Krohna grunts-teefas pawehleschanu
 no 15. Jubli s. g. ar to Nr 752; taps ta us Saldes mescha-
 lungu magasibni nowesta labbiba, kas tam zittfahr-
 tigam Saldes Krohna meschalungam Schâkfu pederreja,
 prohti: kweeschi, rudsi, meeschi, ausas, là arri abho-
 lina sehkla un kulstari linni, wairaksohblitajeem pee schihš
 pagosta teefas pahrdokra. Tas pahrdohshanas terminš
 irr us to 27to Oktober s. g. neliktš un to uhtupi
 turrehs Saldes basnizas-krohga, kurrâ klastumâ ta
 peeminneta meschalungu magasihne irr. Scho darra
 sunamu Luttrinâs pagosta teefa, tai 22tâ Septem-
 ber 1852.

(L. E.) ††† Mikiel Bergmann, peeschetajis.
 (Nr. 1292.) F. Freiberg, pag. teefas srihw.

B r i h w d r i f f e b t .

No juhrmallas-gubernias augstas waldischanas ruffes: Collegienrath v. Braunschweig. Zensur.
 No. 279.